

Näsmarkerna

Foto: Eva Ekholm-Pehrson

I Näsmarkerna går korna återigen på bete i skogen. De betande djuren skapar en variationsrik, halvöppen och artrik miljö. Skogen i reservatet är varierad, från glesa kalktallskogar, blockrika ängsgranskogar och partier med lövträd som alm, lind och ask. Marken är kalkrik och här trivs många sällsynta växter och svampar.

Artrik kalktallskog

Berggrunden består av kalksten som även gör jorden kalkrik. Berget bildar långsmala ryggar, vid stranden syns kala berghällar. Det kanske mest intressanta med Näsmarkerna är kalktallskogen som sträcker sig utmed sjön mellan Näset och Bergnäsudden. Mellan de glesa tallstammarna råder en stor artrikedom av kräsna växter och svampar som gillar värme och kalkrik jord. Här växer ett flertal orkideer som purpurknipprot och brudsporre. Kalktallskogar är en ovanliga skogstyp i nästan hela Sverige, och de som finns hotas av igenväxning och kalavverkning.

Korna betade i skogen

Ända in på 1900-talet betade en stor del av boskapen fritt i skogen. Betet formade skogen till en halvöppen och mycket artrik miljö. En skogstyp som idag nästan helt har försvunnit i vårt land. Här har skogen troligen betats ända sedan 1300-talet, då det byggdes en järnhytta i Älvhyttan i sjöns norra ände. Så snart snön smält bort släptes djuren ut på bete. Under 1900-talet upphörde skogsbetet och skogarna växte igen. Men sedan år 2010 betar korna återigen i Näsmarkernas skog.

Betet skapar variationsrik miljö

Speciellt för den betade skogen är att den är så variationsrik. Öppna gläntor varvas med tätare buskar och dungar av träd. Barrträd samsas med lövträd, unga småträd med äldre, grövre träd. Här varvas ängens ljus-älskande arter med skogens mer skuggtåliga. De betande djuren sprider frön och sporer där de vandrar fram. Tampet av klövar skapar hål i markens gräs och mossa där arter som behöver blottad jord för att gro kan slå rot. I den betade skogen trivs många ovanliga svampar, som violgubbe, gul taggsvamp, slät taggsvamp och fyrflikig jordstjärna. Djurens gödsel blir snabbt populära restauranger och barnkammare för många specialiserade och idag alltmera ovanliga insekter.

Röjängen – ett extremrikkärr

Mellan två bergsryggar ligger det långsmala kärret Röjängen. Som namnet antyder slog man förr kärrets gräs och starr till hö. Kärret är ett så kallat extremrikkärr med många specialiserade arter. Extremt gott om mineraler som kalk men desto mindre näring. Här trivs bara de växter som tål att stå med rötterna i vatten. Allt från olika halvgräs som hårstarr och näbbstar till orkidéer som ängsnycklar, knottblomster, sumpnycklar och kärrknipprot. Alla dessa arter är beroende av att Röjängen hålls öppen. Kärret sköts därför regelbundet genom slåtter eller bete.

Fakta

Bildat år: 1982
 Areal: 58 hektar
 Markägare: Naturvårdsverket
 Förvaltare: Länsstyrelsen
 Reservatsbildare: Länsstyrelsen
 Området ingår i EU-nätverket Natura 2000

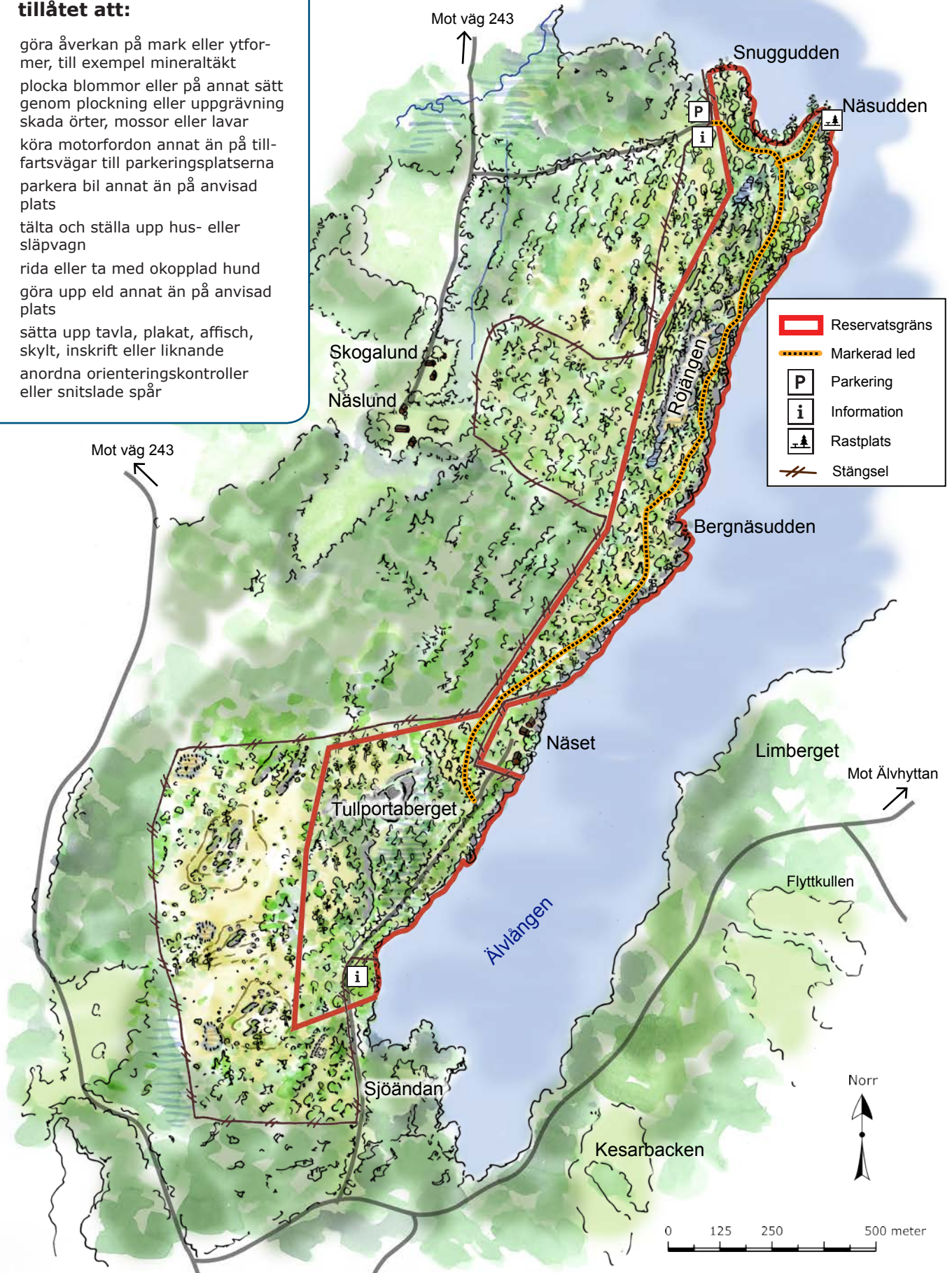
Vägbeskrivning

Reservatet ligger 15 km sydväst om Nora. Skyltar finns från väg 243 mellan Gyttorp och Karlskoga.

§ Tänk på att det inte är tillåtet att:

- göra åverkan på mark eller ytformer, till exempel mineraltäkt
- plocka blommor eller på annat sätt genom plockning eller uppgrävning skada örter, mossor eller lavar
- köra motorfordon annat än på tillfartsvägar till parkeringsplatserna
- parkera bil annat än på anvisad plats
- tälta och ställa upp hus- eller släpvagn
- rida eller ta med okopplad hund
- göra upp eld annat än på anvisad plats
- sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller liknande
- anordna orienteringskontroller eller snitslade spår

Karta: Tina Käll